

**ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ
ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ**

Олександра ЗІМНИЦЯ,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

***Анотація.** Статтю присвячено проблемі застосування здоров'язбережувальних технологій у закладах освіти задля розвитку духовно, психічно, фізично та соціально здорової особистості молодшого школяра. Акцентовано увагу на комплексній реалізації оздоровчої функції початкової школи, соціально-педагогічній значущості даної проблеми. Визначено сутність поняття «готовність майбутніх учителів до застосування здоров'язбережувальних технологій».*

***Ключові слова:** підготовка, готовність, майбутні учителі, здоров'я, здоров'язбережувальні технології.*

**PREPARATION OF THE MODERN TEACHER
FOR THE APPLICATION OF HEALTH CARE
TECHNOLOGIES IN AN EDUCATIONAL INSTITUTION**

Oleksandra ZIMNYTSYA

***Abstract.** The article is devoted to the problem of the use of health-saving technologies in educational institutions for the development of a spiritually, mentally, physically and socially healthy personality of a junior high school student. Attention is focused on the comprehensive implementation of the recreational function of the primary school, the socio-pedagogical significance of this problem. The essence of the concept of «readiness of future teachers to use health-saving technologies» was determined.*

***Keywords:** preparation, readiness, future teachers, health, health-saving technologies.*

Сучасні стандарти (Професійний стандарт за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», Стандарти вищої освіти України галузі знань «Освіта» за різними спеціальностями для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів

вищої освіти) зорієнтовані на формування і становлення вчителя нового покоління, який є зразком для наслідування для молодших школярів. Такий педагог має бути носієм важливих норм, установок і ціннісних орієнтирів, серед яких пріоритетне місце посідає піклування про здоров'я – як власне, так і всіх оточуючих.

Освіта є основою для формування майбутнього покоління, і важливо, щоб цей процес відбувався із урахуванням здоров'язбережувальних технологій. Початкова школа відіграє ключову роль у цьому, оскільки саме в цей період формуються основні звички та установки дитини. Здоров'язбережувальний освітній процес у початковій школі спрямований на створення умов, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я учнів, а також на виховання у них відповідального ставлення до свого здоров'я.

Тенденція до погіршення здоров'я молодших школярів в умовах сьогоденних модернізаційних процесів, актуалізують питання оздоровчого супроводу навчання та підготовки майбутніх учителів до застосування здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі ЗЗСО. Основним завданням здоров'язбережувальної освіти є формування у школярів культури здоров'я, яка включає не лише знання про здоровий спосіб життя, але й практичні навички його дотримання. Здоров'язбережувальний освітній процес допомагає запобігти численним захворюванням, покращує загальне самопочуття учнів, підвищує їхню працездатність та успішність у навчанні. Важливо зазначити, що здорові діти мають більше шансів на активну та повноцінну участь у суспільному житті в майбутньому.

Учителі відіграють вирішальну роль у створенні здоров'яорієнтованого освітнього процесу, і їхня професійна підготовка та особистісна мотивація є критично важливими для успішної реалізації цих технологій. Сучасний учитель має володіти вміннями успішного розв'язання завдань охорони здоров'я власного та дітей на основі вивчення їх вікових та індивідуальних особливостей, використання здоров'язбережувального потенціалу дидактичної взаємодії, аналізу педагогом особистісних можливостей та навичками справлятися з емоційним та інтелектуальним навантаженням.

Однакова значимість фахових і загальних компетентностей на сучасному ринку праці, актуалізує важливість самого поняття професійної готовності, усвідомлення себе в професії, мотивація до фаху, гнучкість основних навичок і вмінь високопрофесійної особистості, яка можлива лише при чіткому і ясному усвідомленні

себе в середині професії. Це посилює роль професії вчителя в сучасному суспільстві, адже «на шляху розвитку інформаційного суспільства якісна освіта стає одним з головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін» [1, с. 2].

Результатом професійної підготовки майбутнього вчителя є готовність до того чи іншого виду діяльності. Проблема готовності майбутніх вчителів до професійно-педагогічної діяльності загалом не є новою в педагогіці вищої школи. Змістові аспекти готовності особистості до педагогічної діяльності стала об'єктом наукових досліджень ще наприкінці XIX століття. Найбільш важливими залишаються дослідження у сфері педагогіки та психології, зокрема, у сфері педагогіки всебічно вивчалася різні професійна готовність людини до праці та діяльнісна мотивація, а завдяки психології було введено поняття «установка» як загальна фізіологічна готовність організму до виконання конкретного виробничого завдання. Тому суттєвий вклад у вивчення феномену професійної готовності належить саме науковцям педагогічної та психологічної галузей. Аналіз наукових підходів до визначення змісту терміна «готовність» (О. Абдуліна, І. Богданова, С. Будак, М. Д'яченко, І. Зязюн, Т. Ільїна, Л. Кандибович, Е. Карпова, Л. Кондрашова, Н. Кузьміна, З. Курлянд, А. Линенко, Г. Нагорна, Л. Спірін, В. Сластьонін, Р. Хмелюк, О. Цокур, О. Щербаков та ін.) засвідчив багатоаспектність поняття.

Найбільш глибоке визначення готовності до педагогічної діяльності ми знаходимо у Г. Троцько. За її словами, готовність – це цілісне, складне, особистісне утворення, що забезпечує високий рівень педагогічної діяльності і охоплює професійно-педагогічні погляди і переконання, професійну спрямованість психічних процесів, професійні знання, вміння долати труднощі, оцінювати наслідки своєї праці, професійно самовдосконалюватись [2]. Вчена Л. Кондрашова зазначає, що основою професійної готовності є морально-психологічна готовність, яка становить складні особистісні утворення, що забезпечують ефективність педагогічної роботи у майбутніх вчителів [3]. Нам імponує думка І. Зязюна, який розглядає професійну готовність як сформованість особистісних якостей, високий рівень спеціальних і загальних знань, здатність вирішувати різні педагогічні завдання, керувати діяльністю дітей [4].

У ґрунтовному дослідженні щодо формування готовності вчителів початкових класів до здійснення здоров'язберігаючої діяльності, Л. Сливка визначає її як інтегроване утворення

особистості, яке характеризує мотиви вибору професії, професійно значущі якості особистості, інтерес до проблеми збереження і зміцнення здоров'я зростаючої особистості, орієнтацію на цінності здоров'язбереження, систему теоретично орієнтованих і прикладних знань щодо сутності і структури цього феномена, уміння та навички, необхідні для проєктування і впровадження навчально-виховних заходів щодо збереження, зміцнення і формування здоров'я учнів [5].

Відзначимо, що здоров'язбережувальні технології – це система заходів, спрямованих на підтримку і зміцнення здоров'я учнів. Вони включають організацію рухової активності, раціональне харчування, створення психологічно комфортного середовища, профілактику захворювань та формування здорового способу життя. Впровадження цих технологій у шкільний процес сприяє підвищенню працездатності дітей, покращенню їхнього загального самопочуття і запобіганню багатьом хронічним захворюванням.

Таким чином, підсумовуючи різноманітні тлумачення поняття «готовність» як важливої характеристики педагогічного професіоналізму, можна дійти висновку, що думки різних авторів не суперечать одна одній, а доповнюють і уточнюють сутність цього складного особистісного утворення. Відмінність у поглядах обумовлена специфікою та функціями педагогічної діяльності, що досліджувалась тим чи іншим дослідником.

Під *готовністю майбутнього вчителя до застосування здоров'язбережувальних технологій* ми розуміємо інтегроване особистісне утворення, що включає професійно важливі якості, орієнтацію на цінності здоров'язбереження, а також професійно-педагогічні знання, вміння та навички, які дозволяють реалізувати здоров'яорієнтований підхід, що сприяє формуванню, збереженню та зміцненню здоров'я учасників освітнього процесу

Готовність майбутніх учителів до застосування здоров'язбережувальних технологій є цілісним і багатогранним процесом, який спрямований на перебудову і модифікацію інтелектуальної та емоційної сфер особистості педагога, усвідомлення ним особистої глибокої відповідальності за формування фізично здорової, емоційно врівноваженої та соціально адаптованої особистості дитини.

Зіставно-порівняльний аналіз наукових підходів до визначення структурних компонентів готовності студентів

(М. Д'яченко, Н. Кузьміна, Л. Кандибович, Л. Кондрашова, З. Курлянд, В. Сластьонін, Л. Спірін, Г. Троцько, О. Щербаков та ін.) дав можливість виявити загальні тенденції у структуруванні характеристик майбутніх педагогів, що є результатом підготовки майбутніх учителів до діяльності, спрямованої на застосування здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі початкової школи, зокрема:

– неодмінним складником ефективного виконання певного виду діяльності є сформованість мотиваційної сфери майбутнього вчителя, що спонукає до усвідомленого виконання дій, в розрізі здоров'язбережувальної діяльності – обов'язковими є ще й ціннісні орієнтації;

– здатність до виконання професійних завдань формується на основі системи знань про зміст та способи організації передбачуваної діяльності;

– сформованість готовності до певного виду дій передбачає оволодіння практичними вміннями й навичками, виконання яких є основою успішного виконання діяльності;

– у структурі інтегрованої характеристики майбутнього вчителя виокремлюють складник, що характеризує здатність майбутнього педагога до аналізу й самоаналізу власної діяльності, пов'язаної зі збереженням здоров'я молодших школярів, корекції результатів власних дій.

Отже, у структурі готовності майбутніх учителів до застосування здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі сучасної школи, на нашу думку, доцільно виокремити такі функціонально пов'язані між собою компоненти: ціннісно-мотиваційний, когнітивний і діяльнісно-рефлексивний.

Здоров'язбережувальний освітній процес у початковій школі є комплексним підходом, що включає фізичну активність, раціональне харчування, забезпечення психологічного комфорту та пропаганду здорового способу життя. Важливо, щоб цей процес був підтриманий не лише вчителями та адміністрацією школи, але й батьками та суспільством в цілому, що сприятиме досягненню високих результатів у формуванні здорового покоління, здатного до активної та продуктивної діяльності. Попри важливість здоров'язбережувальних технологій, їх впровадження стикається з численними викликами. Це і недостатнє фінансування, і брак кваліфікованих кадрів, і опір змінам з боку деяких учасників освітнього процесу. Важливо також враховувати індивідуальні особливості учнів, їхні потреби та можливості тощо. Проте,

перспектива впровадження здоров'язбережувальних технологій у школах є надзвичайно позитивною. Поступово, з покращенням умов для навчання вчителів, підвищенням їхньої кваліфікації та активною підтримкою з боку суспільства, можна досягти значних успіхів у цьому напрямку. В кінцевому рахунку, це сприятиме формуванню здорового, активного та соціально відповідального покоління.

Отже, професійна готовність до педагогічної діяльності є ключовою умовою для майбутнього розвитку суспільства. Учитель, який чітко розуміє свої професійні цілі та мотивований до постійного навчання, є основою якісного освітнього процесу. Готовність учителів до реалізації здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі є ключовим фактором успішного формування здорового покоління. Це вимагає комплексного підходу, що включає професійну підготовку, методичну підтримку та психологічну готовність. Лише за умови спільних зусиль вчителів, адміністрації, батьків та суспільства можна створити умови для збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку педагогічної освіти. 2018. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osvi>
2. Троцько Г. В. Теоретичні та методичні основи підготовки студентів до виховної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис... док-ра пед. наук: 3.00.04. Київ, 1997. 54 с.
3. Кондрашова Л. В. Високим інтелектом і майстерністю. *Рідна школа*. 1993. №11-12. С. 57–58.
4. Зязюн І.А. Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти. Київ, 1994. 384 с.
5. Сливка Л. В. Деякі аспекти теорії та методики підготовки майбутніх учителів початкових класів до зборів'язберігаючої діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 10(2). С.80–86.